

## Slovenija, dežela bejavosti in revščine.

Naj za izhodišče citiram dve mnenji, ki ju je F. Drenovec zapisal v članku, objavljenem pod gornjim naslovom. Na začetku članka beremo naslednje: »Doživljamo popoln razkroj slovenske politike in države, propad državnosti, ki je brez primere v vsej slovenski zgodovini....«, v zadnjem odstavku pa to: »Na oblasti in okrog nje vidimo le skupine pasivnega, neambicioznega, prestrašenega provincialnega primitivizma. Ni politike, ni vodenja, ni države«. Drugače povedano: Slovenci svojo državo pospešeno upravljamo, osrednji vzrok, da se nam to dogaja, pa je njeno neučinkovito in nepošteno upravljanje. O tem, zakaj ta nevesela zgodba, bom nekaj svojih pogledov predstavil v nadaljevanju in nakazal tudi, kaj bi naj storili, da bo jutri drugače, boljše.

Za najbolj splošen razlog za težave, ki jih imamo, štejem to, da je po letu 2004 tudi naša politika na oblasti pričela aktivno slediti usmeritvam neoliberalizma, to je verovanja, ki bogatenje in pohlep obravnava kot vrednoto, državo pa naj bi se načrtno slabilo v korist zasebnih in interesov velikih korporacij. Najbolj nedvoumno se je to odrazilo v pospeševanju privatizacije v obliki menedžerskih prevzemov podjetij, ki je sočasno generiralo odlično okolje za razcvet korupcije; slednjo je vrh politike vsaj posredno celo podpiral, namesto da bi jo odločno preprečeval. Korupcija je tako tudi danes med osrednjimi dejavniki, ki nam državo spreminja, kot pravi Drenovec, v »deželo bejavosti in revščine«.

Pomembno vlogo pri pohabljanju naše države je imela in še ima EU. Tudi to evropsko povezavo se neprimerno (neoliberalno) upravlja, kar predvsem koristi ameriškim finančnim korporacijam in Nemčiji, najbolj pa škodi evropskemu jugu, med drugim tudi Sloveniji. Še pred desetimi leti je bila Slovenija primer nezadolžene, ekonomsko uspešne in socialno spodobno urejene države, danes pa je vsega tega veliko manj, nemajhne zasluge za to nazadovanje pa imata prav Nemčija in EU. Državo sta nam najbolj oškodovali z vsiljenimi sistemskimi rešitvami za upravljanje državnega premoženja, sanacijo bank in privatizacijo. Primer, ki lepo ilustrira rezultate teh rešitev, je privatizacija ljubljanskega letališča: »privatizirali« smo ga tako, da ga sedaj namesto slovenske posredno upravlja nemška država.

Največ zaslug, da smo se v nekaj letih iz uspešne države spremenili v njeno nasprotje, pa imajo vlade oziroma njihovi predsedniki, ki so nam po letu 2004 vodili državo. Vsi so namreč to zahtevno delo slabo opravljali. Zaradi tega jih niti ne kaže neposredno obsojati, saj je največ kriv tisti, ki jim je vodenje vlade prepustil, čeprav za to delo niso bili primerni. Nemalo jih meni, da smo za to krivi volivci, sam pa menim drugače: obravnavane težave so predvsem posledica neprimernih sistemskih rešitev, ki jih uporabljamo pri formalno sicer demokratični izbiri ljudi, ki nam naj upravljajo državo. Ključni sta dve taki rešitvi, to sta volilni sistem in pa sistem, po katerem oblikujemo vlado. Naš volilni sistem daje namreč izjemno politično moč vodjem političnih strank, ti pa jo uporabljajo vse prej kot primerno in so vsaj posredno pogosto povzročitelji problemov, o katerih govori Drenovec. Pri oblikovanju vlade pa uporabljamo rešitev, poznano z imenom »koalicijska« vlada; tako oblikovana vlada še kar zadovoljivo deluje v državah s protestantsko etiko, sicer pa je neučinkovita in prav zato ustreza neoliberalnim »vernikom«, saj jim odločilno pomaga slabiti državo v korist zasebnih interesov.

Čeprav to nekaterim ne ustreza, smo Slovenci še vedno sposobni upravljanje svoje države tako preurediti, da bo delovalo učinkovito in pošteno v korist večine. S tem namenom bi predvsem morali izvesti naslednje spremembe (naštete glede na njihovo aktualnost):

1. Sprememba sistema upravljanja državnega premoženja. Pri novih rešitvah se je najprimerneje zgledovati po preizkušeni praksi upravljanja velikih podjetij v Nemčiji.
2. Sprememba volilnega sistema. Predlog ustreznega zakona, ki se tudi zgleduje po nemški praksi, že več kot dve leti čaka na potrditev v parlamentu.
3. Sprememba sistema oblikovanja vlade. Koalicijsko vlado se naj nadomesti z vlado »velike koalicije« po zgledu, ki se že desetletja uspešno potrjuje v Švici. (Vlado velike koalicije ima poveljna leta še Avstrija, zadnjih deset let tudi Nemčija, a je ne oblikujeta tako kot Švica).

Kaj bi bilo potrebno prednostno spremeniti, da bo podoba Slovenije v prihodnje lepša, kot nam jo slika Drenovec, se torej več ali manj ve. Žal pa aktualna politika, ki naj bi o tem odločala, drugače razmišlja; njej namreč najbolj ustreza, da se ničesar od zgoraj naštetega ne uvede, pri tem vztrajanju pa lahko računa tudi na zunanjo podporo, tako v Bruslju kot v Berlinu.

Andrej Cetinski, Sinteza, 15.10.2016